

POSTANOWIENIE

7 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 7 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J. C.

przeciwko M. S., T. H., E. B. i A. K.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na skutek skargi kasacyjnej J. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z 11 maja 2022 r., II Ca 1329/21,

1) odrzuca skargę kasacyjną;

2) zasądza od powoda solidarnie na rzecz pozwanych M. S., T. H. i A. K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia powodowi do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z 11 maja 2022 r. (II Ca 1329/21) w sprawie z powództwa J. C. przeciwko M. S., T. H., E. B., A. K. o uzgodnienie

treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym na skutek apelacji pozwanych T. H., A. K. i M. S. od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie z 9 kwietnia 2021 r. zmienił zaskarżony wyrok m.in. w ten sposób, że oddalił powództwo oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (pkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego (pkt II). Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie zaskarżył w całości skargą kasacyjną powód, w podstawach skargi wskazując na naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wskazując, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do skierowanego, do Sądu Najwyższego zapytania: „Czy w sprawie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, wydanie przez Sąd orzeczenia uwzględniającego żądanie powoda w części, stanowiłoby orzekanie ponad żądanie, czy też takie orzeczenie mieści się w granicach powództwa i oznacza jedynie jego częściowe uwzględnienie?”. We wnioskach skargi powód domagał się uchylenia w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik strony pozwanej wniósł, w szczególności, o jej odrzucenie w całości, względnie o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania w całości, ewentualnie o jej całkowite oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, realizującym w przeważającej mierze interes publicznoprawny i przysługującym od orzeczeń wydanych w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym, w którym zarówno sąd pierwszej, jak i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie oceny dowodów i ustaleń faktycznych. W związku z tym prawidłowe sporządzenie skargi kasacyjnej wymaga zachowania określonych wymagań formalnych

i konstrukcyjnych bardziej rygorystycznych niż w przypadku zwyczajnych środków odwoławczych, co koresponduje, z przewidzianym w art. 87¹ k.p.c. przymusem adwokacko-radcowskim obowiązującym w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz w odniesieniu do czynności podejmowanych przez strony przed sądami powszechnymi mającymi zainicjować takie postępowanie przed tym Sądem. Konieczne zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego ma zapewnić wymagany w postępowaniu przed Sądem Najwyższym profesjonalizm i odpowiednio zabezpieczać sytuację procesową stron.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 398⁴ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać, w szczególności, autonomiczny i wyodrębniony element konstrukcyjny w postaci przytoczenia podstaw kasacyjnych wraz z ich uzasadnieniem. Podstawy kasacyjne i wypełniające je zarzuty determinują zakres kontroli kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), a ich uzasadnienie służy wskazaniu jurydycznych argumentów przemawiających za niezgodnością zaskarżonego orzeczenia z przepisami prawa objętymi zarzutami skargi. Badanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia ma przy tym następczy charakter i warunkowane jest uprzednim pozytywnym zweryfikowaniem motywów przemawiających za przyjęciem skargi do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie jest elementem konstrukcyjnym skargi kasacyjnej; uchybienia w zakresie tego wymagania nie podlegają sanowaniu i skutkują odrzuceniem skargi kasacyjnej *a limine*, jako niedopuszczalnej (art. 398⁶ § 2 i § 3 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 1997 r., I CZ 22/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 46 i z 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997, nr 8, poz. 114. Dotyczy to nie tylko samego przytoczenia podstaw kasacyjnych, tj. wskazania naruszonych przepisów prawa i przejawów tego naruszenia, lecz także uzasadnienia podstaw kasacyjnych przez wyjaśnienie, na czym naruszenie to - zdaniem skarżącego - polegało i jaki mogło mieć wpływ na wynik sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2000 r., IV CKN 1181/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 19). Uzasadnienie to powinno być wyodrębnione w sposób redakcyjny i merytoryczny wśród pozostałych elementów skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2016 r., IV CSK 525/15, niepubl.).

Tymczasem wniesiona przez pełnomocnika powoda skarga kasacyjna, w ramach wyraźnie wyodrębnionego „Uzasadnienia” obejmowała dwie jednostki redakcyjne (punkty), w których wskazano - kolejno – „Stan faktyczny i przebieg postępowania w sprawie” (punkt I) oraz „Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania” (punkt II). W skardze nie wyodrębniono jednak wywodu (rozważań prawnych), który pozwalałby ocenić, czy jej podstawy są uzasadnione, a tym samym, czy skarga kwalifikuje się do uwzględnienia. Podkreślenia wymagało, że za takie uzasadnienie nie mogło być uznane lakoniczne rozwinięcie jedyne go zarzutu objętego punktem pierwszym skargi kasacyjnej zatytułowanym „Podstawy kasacyjne”, stanowiące element przytoczenia podstaw kasacyjnych, to jest naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, gdyż ograniczało się do stwierdzenia, że w realiach przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy w Krakowie błędnie przyjął, iż Sąd pierwszej instancji orzekał ponad żądanie. Ubocznie należało też zauważyć, że pełnomocnik skarżącego wskazując na określoną uprzednio podstawę kasacyjną przywołał art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Pierwszy z tych przepisów (pkt 1) obejmuje podstawę kasacyjną w postaci naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, drugi natomiast (pkt 2), naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Przywołanie art. 398³ § 1 k.p.c. normującego obydwie podstawy kasacyjne, w sytuacji, w której skargę kasacyjną opiera się wyłącznie na jednej z nich (drugiej) jest wadliwe.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że skarga kasacyjna powoda nie spełniała wymagań konstrukcyjnych, determinujących istotę tego środka i warunkujących jego merytoryczną ocenę, a tym samym podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 i § 5 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[ms]